

Thuis in het landschap

Meerjarenvisie

2026
—
2035

Onze droom

Elke tien jaar bepalen wij onze koers. Wat willen we betekenen voor Gelderland? Waar zetten wij ons de komende jaren vol overtuiging voor in?

Dit is onze droom tot 2035:

Samen met iedereen die zich verbonden voelt met Gelderland werken we aan een toekomstbestendig landschap, waar het gezond en gelukkig leven is.

Landschap, natuur, erfgoed en verhalen geven ruimte. Ruimte om te ademen. Om tot rust te komen. Om je thuis te voelen. Die ruimte staat onder druk. Daarom koesteren en beschermen wij wat waardevol is. Niet alleen voor nu, maar ook voor wie na ons komt.

We laten zien dat het anders kan. Dat natuur kan herstellen. Dat landschap sterker kan worden. Dat erfgoed blijft spreken. Met onze natuurgebieden, landgoederen, huizen en kastelen dragen wij bij aan een Gelderland waarin je je verbonden voelt met de plek waar je leeft.

Drie pijlers

Om deze droom waar te maken, werken wij langs drie lijnen:

Pijler 1

Veerkracht

Pijler 2

Maatschappelijke waarde

Pijler 3

Samenwerken

Veerkrachtige natuur en erfgoed

Het Gelderse landschap is krachtig. En tegelijk kwetsbaar. Verstedelijking ruikt op. Droogte en extreme regen zetten natuur en gebouwen onder druk. De biodiversiteit loopt terug. Waterkwaliteit verslechtert. Stikstof belast kwetsbare gebieden. Sommige plekken raken overbelast door recreatie. En we moeten rekening houden met onverwachte gebeurtenissen zoals natuurbranden of uitval van voorzieningen.

Deze uitdagingen staan niet los van elkaar. Alles grijpt in elkaar. Daarom kiezen wij voor een samenhangende aanpak. We kijken verder dan onze eigen grenzen en zoeken actief de samenwerking.

De komende tien jaar zetten wij in op:

- Het versterken en veiligstellen van ensembles. We breiden ze uit waar dat nodig is, bijvoorbeeld door grond aan te kopen of te ruilen. En we werken samen met andere eigenaren binnen hetzelfde gebied. Zo maken we het geheel robuuster.
- Herstel van het natuurlijke systeem. Gezonde bodem, schoon water en rijke biodiversiteit vormen de basis. In gebieden waar stikstof, waterkwaliteit of recreatiedruk knellen, werken we gericht aan herstel en balans. Daarbij kijken we altijd naar het grotere systeem, samen met onze burens.
- Verduurzaming van onze gebouwen en organisatie. We verminderen energieverbruik en verduurzamen onze bedrijfsvoering. Denk aan duurzame energie-inkoop en een grotendeels elektrisch wagenpark. Zo verkleinen we onze ecologische voetafdruk.

'Droogte en extreme regen zetten natuur en gebouwen onder druk'

Patrick Smits, teamleider beheer West-Veluwe en Vallei:

'In Staverden werken we stap voor stap aan herstel van de natuur'

"Staverden is een uitzonderlijk compleet landgoed, met natuur, cultuurhistorie en landbouw. De Staverdense beek en omliggende natuur hebben te kampen met verdroging. Stap voor stap werken we aan het herstel van het beekdalsysteem. In de eerste fase hebben we maatregelen genomen om water langer vast te houden in het Verbrande Bos en Leemputten. Er ontstaat weer veen en er komen bijzondere soorten planten terug. Zoals de klokjesgentiaan, waar het gentiaanblauwtje, een zeldzame vlinder, haar eitjes in legt. De komende jaren gaan we verder met het natuurherstel langs de hele Hierdense en Staverdense beek. Dat doen we samen met provincie, waterschappen, gemeentes en onze burens. Er blijft ook plaats voor duurzame landbouw. Systeemherstel in een groot gebied is iets van lange adem, maar in het is indrukwekkend te zien dat de natuur zich enorm snel kan herstellen!"

'Dankzij natuurherstel krijgen bijzondere planten en dieren de kans om zich verder te ontwikkelen.'

Zel als een
oloog!
v puzzling
ke an
naeolog

'Plekken waar je kunt ontdekken, plekken die je blijft'

Verbinding en betekenis

Wij beschermen natuur en erfgoed voor de toekomst. Dat is onze kern. Tegelijk willen we van betekenis zijn in het leven van mensen vandaag. Onze landgoederen, natuurgebieden en monumenten zijn plekken waar je kunt wandelen, ontdekken, leren en opladen. Plekken die je blijft.

We willen meer mensen bereiken. Jong en oud. Nieuwe inwoners van Gelderland. Mensen voor wie natuur en erfgoed niet vanzelfsprekend zijn, maar die wel zoeken naar verbinding en betekenis.

In de komende tien jaar werken wij aan:

- Publieksverbreding. We nodigen nieuwe doelgroepen uit om onze gebieden te ervaren. We maken het makkelijker om binnen te stappen en je welkom te voelen.
- Educatie. Met programma's, activiteiten en verhalen brengen we natuur en erfgoed tot leven. Wie begrijpt wat hij ziet, voelt zich meer betrokken. Zo groeit waardering en zorg voor wat ons omringt.
- Diversiteit en inclusie. Ons landschap en erfgoed zijn van iedereen. Door ook aandacht te besteden aan minder belichte geschiedenissen, zoals het koloniale verleden, vertellen we een completer verhaal. We verbeteren de toegankelijkheid van gebouwen en terreinen. We werken aan een organisatie die een afspiegeling is van de samenleving.
- De maatschappelijke functie van onze ensembles. Onze gebouwen bieden ruimte aan maatschappelijke organisaties, zorginstellingen, kinderopvang en ondernemers die bijdragen aan onze missie. We ondersteunen initiatieven die passen bij onze doelen en ontwikkelen zelf nieuwe activiteiten. Zo versterken we onze betekenis in de regio.
- Vergroten van inkomsten. Betrokkenheid leidt tot draagvlak. En draagvlak maakt impact mogelijk. Omdat traditionele inkomsten afnemen, ontwikkelen we nieuwe verdienmodellen. Ook verwachten we meer steun via schenkingen en nalatenschappen. Steeds meer mensen willen bijdragen aan natuur en erfgoed die blijvende waarde hebben.

Leo Weyman,
Kasteelmedewerker Ammersoyen.

'Educatie vergroot het draagvlak voor natuur en erfgoed'

"Wij vinden educatie ontzettend belangrijk. Natuurlijk is het beheer van de kastelen en landschappen onze hoofdtaak, maar ons werk is ook om het besef van de waarde over te brengen. Zodat je weet wat je ziet, weet waar je loopt. Als we de verhalen erachter niet vertellen en delen, zijn de kastelen niet meer dan een stapel stenen, en de bossen niet meer dan wat bomen bij elkaar. Door de kennis en verhalen te delen, vergroot je het draagvlak voor natuur en erfgoed."

'Dit gebied kent zoveel verhalen. Die moeten we blijven vertellen'

Pijler 3 | Samenwerking

Samen bereiken we meer

Waardevolle natuur en erfgoed behouden doe je niet alleen. Landschappen houden zich niet aan grenzen. Grote opgaven vragen om gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom zoeken wij actief de samenwerking.

De komende tien jaar investeren wij in:

- Samenwerking met partners. Met collega-organisaties, overheden, terreinbeheerders en bedrijven werken we samen aan gebiedsprocessen en projecten. Door kennis te delen en keuzes af te stemmen bereiken we meer voor natuur en erfgoed.
- Organisatieontwikkeling. We blijven ons ontwikkelen. We professionaliseren, worden ondernemender en versterken onze expertise op het gebied van educatie, nieuwe doelgroepen en samenwerking. We investeren in onze medewerkers en leidinggevenden. En we bouwen aan een sterk en herkenbaar profiel, zodat duidelijk is waar wij voor staan en wat wij bijdragen aan Gelderland.

Op de foto:

**Met het Levend Archief
werken we samen om
bedreigde inheemse
plantensoorten veilig
te stellen.**

'GLK toont zich betrokken bij ons werk en waardeert wat wij doen'

Gitte Lucas, directeur-bestuurder Hoeve Klein Mariëndaal:

'Mensen met een zorgvraag doen mee en voelen zich gewaardeerd'

"Geldersch Landschap & Kasteelen is voor ons heel belangrijk omdat we een fijne plek hebben gevonden op hun landgoed Mariëndaal! Wij bieden dagbesteding en leer-/werkplekken aan een brede groep mensen met een zorgvraag. Zij doen mee en voelen zich gewaardeerd. We zijn veel buiten aan het werk, op en om het erf, en soms ook op het landgoed. Onze senioren wandelen er dagelijks. En we werken samen met GLK. Wij onderhouden paden en verwerken kaphout op het landgoed. Daarover onderhoudt onze tuinder contact met de boswachter van GLK. Toen wij wilden verbouwen en verduurzamen zochten we elkaar op voor adviezen en tips. GLK toont zich betrokken bij ons werk en waardeert wat wij doen. Bijvoorbeeld dat wij verbinding met de wijk opzoeken. Zo zijn we een zelfoogsttuin gestart, waar veel bewoners wekelijks komen oogsten."

Denken in ensembles

Een kasteel is meer dan een gebouw. Een bos is meer dan een verzameling bomen. Onze terreinen en gebouwen maken altijd deel uit van een groter geheel. Bodem, water, huis, tuin, park, boerderijen, wegen en dorpen. Alles hangt samen.

Wie zo kijkt, ziet meer. Je ziet hoe generaties hier hebben gewoond en gewerkt. Hoe landbouw, bosbouw en landgoederen het landschap vormden. Je ziet wat verdwenen is en wat bewaard bleef. En je begrijpt beter wat echt nodig is om het geheel sterk te houden.

Dit noemen wij denken in ensembles. Het betekent dat wij niet alleen zorgen voor een gebouw of een natuurgebied, maar voor het geheel. Landgoederen en buitenplaatsen zijn daar duidelijke voorbeelden van. Door het geheel centraal te stellen, behouden we karakter en versterken we de samenhang in het landschap.

100 jaar relevant

In 2029 bestaan wij honderd jaar. Een eeuw waarin wij geworteld zijn in Gelderse grond. We beschermen wat waardevol is. We laten natuur herstellen en geven erfgoed toekomst. We zorgen dat mensen zich verbonden voelen met elkaar en met hun omgeving. Dat vieren we samen! Met medewerkers, vrijwilligers, donateurs, partners en inwoners van Gelderland. Met iedereen die voelt hoe belangrijk het is om ruimte te behouden. Voor nu. En voor straks.

Geldersch Landschap & Kasteelen

www.glk.nl | Nieuwsbrief: glk.nl/nieuwsbrief

Fotografie: Ton Rothengatter, Floris Scheplitz, Ronald Oost, Eline de Jong, Rob Schouten, Gerard Burgers, Marjolein den Hartog, Kim Kok, Susan Boogaarts en Eva Broekema. | Ontwerp: Simons en Boom.

